

HØRINGSNOTAT

Transport og permanent lagring av CO₂ i undersjøiske reservoarer på kontinentalsokkelen – forslag om endring av selskapsloven og i lagringsforskriften

1. Innledning

I dette høringsnotatet foreslås det en endring av § 1-1 fjerde ledd i lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper (selskapsloven), samt endringer i relevante bestemmelser i forskrift 5. desember 2014 nr. 1517 om utnyttelse av undersjøiske reservoarer på kontinentalsokkelen til lagring av CO₂ og om transport av CO₂ på kontinentalsokkelen (lagringsforskriften).

Ved endringen vil det fastslås at selskapsloven ikke gjelder for samarbeidsavtaler knyttet til tillatelser gitt i medhold av lagringsforskriften.

2. Bakgrunn

EUs lagringsdirektiv (2009/31/EC¹) er gjennomført i norsk rett, bl. a. ved lagringsforskriften.

Direktivet gir anvisning på at transport og lagring av CO₂ skal skje i henhold til tillatelser gitt av kompetent myndighet. Tillatelsene skal tildeles på objektive, publiserte og ikke-diskriminerende vilkår. Lagringsforskriften etablerer derfor et konsesjonssystem for tillatelser til leting etter og utnyttelse av undersjøiske lagringslokaliteter på kontinentalsokkelen, jf. forskriftens §§ 3-1 og 4-1.

Konsesjonssystemet omfatter også tillatelse til anlegg og bruk av infrastruktur i denne forbindelse – det kan bl. a. være landanlegg for lagring av CO₂ som mottas for videre transport i rørledning til en lagringslokalitet på kontinentalsokkelen, og rørledninger for slik transport, jf. forskriftens § 6-1.

Dette konsesjonssystemet er tuftet på det som gjelder i petroleumsvirksomheten, siden det er velkjent og godt fungerende og lagringsvirksomheten har mange likheter med petroleumsvirksomheten på norsk sokkel.

3. Konsesjonssystemet

I *petroleumsvirksomheten* tildeles kvalifiserte selskaper normalt en utvinningstillatelse etter å ha søkt i en konsesjonsrunde initiert av Olje- og energidepartementet. En utvinningstillatelse gir rettighetshavergruppen eksklusiv rett til leting etter og utvinning av den petroleum de

---

¹ Directive 2009/31/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on the geological storage of carbon dioxide.

måtte finne innenfor området for tillatelsen. Som vilkår for tildeling må deltakerne i rettighetshavergruppen inngå en standardisert avtale seg imellom – Avtale for petroleumsvirksomhet. Den har to vedlegg – en samarbeidsavtale og en regnskapsavtale. Disse avtalene er basert på standarddokumenter utarbeidet av departementet og er – med unntak av angivelse av selskapsnavn, deltakerandel, operatør og stemmeregel i Avtale for petroleumsvirksomhet – identiske for så godt som alle aktive utvinningstillatelser.

Ved fastsettelse av *lagringsforskriften* i 2014 var det usikkert om – og ev. i hvilket omfang – det ville bli aktuelt for selskaper å drive transport og lagring av CO₂ i undersjøiske reservoarer på kontinentalsokkelen. I lagringsforskriften la departementet derfor opp til et litt enklere system for tildeling av tillatelser og organisering av virksomheten enn det vi har etablert i petroleumssektoren.

Kongen i Statsråd kan på nærmere bestemte vilkår tildele lete- eller utnyttelsestillatelser. Leting etter egnede lagringslokaliteter utøves i henhold til en letetillatelse i medhold av forskriftens kapittel 3. Utnyttelse (utbygging og drift) av en lagringslokalitet til permanent lagring av CO₂ utøves i henhold til en utnyttelsestillatelse og en godkjent plan for utbygging og drift i medhold av forskriftens kapittel 4, og samtykke til injeksjon og lagring i medhold av forskriftens kapittel 5.

Rettighetshaver som har en letetillatelse og som ønsker å utnytte en lagringslokalitet til permanent lagring av CO₂, skal foretrekkes ved tildeling av utnyttelsestillatelse såfremt arbeidsforpliktelsen er fullført og vilkårene i letetillatelsen for øvrig er oppfylt.

Interesserte, kvalifiserte selskaper kan søke om tillatelse når og hvis de ønsker å drive lagringsaktivitet på kontinentalsokkelen. Ved mottak av en søknad om tildeling av tillatelse etter lagringsforskriften, vil departementet normalt lyse ut det omsøkte området og angi vilkårene for aktiviteten. Dette sikrer at tildeling skjer i tråd med kravene i lagringsdirektivet.

4. Samarbeidsform

Ved tildeling av tillatelse til flere juridiske personer sammen sies det i lagringsforskriften § 3-1 annet ledd (letetillatelse), § 4-1 annet ledd (utnyttelsestillatelse) og § 6-1 annet ledd (tillatelse til anlegg og drift av infrastruktur) at virksomhet i henhold til disse tillatelsene skal utøves for deltakernes felles regning og risiko. Det sies også i disse bestemmelsene at det selskapet som derved oppstår skal anses som rettighetshaver.

Selskapsloven § 1-1 første ledd sier at loven gjelder når en økonomisk virksomhet utøves for to eller flere deltakeres felles regning og risiko, og minst en av deltakerne har et ubegrenset, personlig ansvar for virksomhetens samlede forpliktelser. Det følger av samme bestemmelse at selskapsloven også gjelder hvor to eller flere deltakere har et ubegrenset ansvar for deler av forpliktelsene når disse delene til sammen utgjør virksomhetens samlede forpliktelser.

Det selskapet som oppstår når to eller flere selskaper sammen tildeles en av de nevnte tillatelser etter lagringsforskriften, er følgelig regulert av selskapsloven.

Lagringsforskriften stiller ingen spesifikke krav til selskapsformen. De som er tildelt tillatelse sammen, kan i utgangspunktet velge om de vil drive aktiviteten gjennom et ansvarlig selskap eller gjennom et ansvarlig selskap med delt ansvar. Det følger av lagringsforskriften §§ 3-1 siste ledd og 4-1 siste ledd at Olje- og energidepartementet kan sette som vilkår for tildeling at rettighetshaverne skal inngå en selskapsavtale for virksomheten under tillatelsen. Slike avtaler er betinget av godkjenning fra Olje- og energidepartementet.

I dag er det økende interesse for transport og lagring av CO₂ i undersjøiske reservoarer på norsk kontinentalsokkel. Olje- og energidepartementet mener, på bakgrunn av erfaringen hittil at det er ønskelig å etablere et grunnlag for mer standardiserte samarbeidsformer og deltakeravtaler. Da kan departementet stille hensiktsmessige krav som bl.a. sikrer en ensartet ansvarsregulering mellom deltakerne, og stemmereglene som ivaretar hensynet til god ressursforvaltning og virksomhetsstyring. Det vil bidra til forenkling for de aktuelle selskaper. Etter departementets oppfatning er det uheldig at dagens løsning innebærer at det etableres et formelt selskap som i seg selv er rettighetshaver når rettighetshaverbegrepet også omfatter den enkelte deltaker i selskapet.

Departementet mener videre at en tilsvarende organisasjonsform som i petroleumsvirksomheten vil legge best til rette for at ressurs- og sikkerhetsmyndighetene har tilstrekkelig tilgang til all relevant informasjon og adgang til møter i tillatelsen.

I petroleumsvirksomheten er konsesjonsverket som nevnt basert på standardavtaler som er identiske for så godt som alle utvinningstillatelser. Ved undertegning av konsesjonsverket (Avtale for petroleumsvirksomhet med to vedlegg – samarbeidsavtale og regnskapsavtale) etablerer rettighetshaverne et interessentskap. Dette interessentskapet er *ikke* å anse som et selskap, men som en organisering av samarbeidet med det ene formål å utøve petroleumsvirksomhet under utvinningstillatelsen for felles regning og risiko. Dette er mulig fordi det i selskapsloven § 1-1 fjerde ledd annet punktum er tatt inn et uttrykkelig unntak fra loven for disse interessentskapene. Bestemmelsen lyder:

«Den (loven) gjelder heller ikke for samarbeidsavtaler knyttet til tillatelse gitt i medhold av lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 4-3 og samarbeidsavtaler med hjemmel i lovens § 3-3 fjerde ledd og § 4-7, jf. § 4-3, og tilsvarende avtaler inngått før petroleumslovens ikrafttredelse eller samarbeidsavtaler knyttet til tillatelse gitt i medhold av havbunnsmineralloven §§ 3-1 og 4-1, jf. § 4-7.»

Dette unntaket reflekteres også i innledningen til den samarbeidsavtalen som kreves inngått mellom rettighetshaverne, hvor det er sagt at "[I]nteressentskap opprettet i henhold til denne Avtalen er ikke å anse som selskap, jfr. lov 21. juni 1985 nr. 83 om ansvarlige selskaper og kommandittselskaper (selskapsloven) § 1-1 fjerde ledd."

5. Forslag til endring av selskapsloven § 1-1 fjerde ledd

Unntaket i selskapsloven § 1-1 fjerde ledd foreslås utvidet til også å gjelde samarbeidsavtaler knyttet til tillatelser gitt medhold av lagringsforskriften. En slik utvidelse vil

gjøre det klart at samarbeid mellom deltakere i lagringsvirksomheten organiseres på samme måte som petroleumsvirksomheten.

Denne organiseringen er velkjent for aktørene i petroleumsvirksomheten, og den har fungert godt i praksis i nesten 50 år. Selskaper som tildeles tillatelser etter lagringsforskriften vil i mange tilfeller være selskaper som også driver petroleumsvirksomhet på norsk sokkel, eller som ellers kjenner denne sektoren godt. Tilsvarende gjelder for leverandørindustrien. Organisering av lagringsvirksomheten gjennom et interessentskap som ikke utgjør en formell selskapsdannelse, må derfor anses uproblematisk for dem.

Den foreslåtte endringen vil bidra til forutsigbarhet med hensyn til godkjenning av de avtaler deltakerne må inngå seg imellom. De vil slippe å ta individuelt stilling til om det selskapet de utøver lagringsaktiviteten gjennom, skal være et ansvarlig selskap (ANS) eller et ansvarlig selskap med delt ansvar (DA-selskap). Samtidig blir det klart at det er den enkelte rettighetshaver som er pliktsubjektet og som har påse-plikt, og ikke rettighetshaverselskapet i tillegg, slik gjeldende bestemmelser i lagringsforskriften innebærer.

Det har vært vurdert om forslaget vil ha konkurranserettslige konsekvenser for selskaper som får en tillatelse sammen, men det synes klart at det å gjøre unntak fra selskapsloven for samarbeidsavtaler knyttet til tillatelser gitt i medhold av lagringsforskriften i seg selv ikke har noen konkurranserettslig betydning. Lovligheten av et samarbeid mellom aktører som driver transport og lagring av CO₂ i undersjøiske reservoarer på norsk kontinentalsokkel må vurderes konkret, ut fra vilkårene som oppstilles i konkurranseloven § 10/EØS-avtalen art. 53, ev. etter fusjonskontrollreglene. Den konkurranserettslige vurderingen er uavhengig av det selskapsrettslige begrepet som følger av selskapsloven og vil bero på en konkret vurdering av hva samarbeidet går ut på og hvordan det er strukturert. Som utgangspunkt vil aktørene derfor både under dagens regulering, og etter en endring av selskapsloven § 1-1 fjerde ledd, måtte gjøre en slik vurdering. Departementet vil i denne sammenheng understreke at bakgrunnen for forslaget er å sikre at konsesjonsbehandlingen for tillatelser etter lagringsforskriften kan legges opp på samme måte som i petroleumsvirksomhet, hvor konsesjonsverket er basert på standardavtaler som utformes av konsesjonsmyndigheten, som ikke forhandles og som er identiske for så godt som alle utvinningstillatelser.

6. Forslag til endringer i lagringsforskriften

Den foreslåtte endring i selskapsloven nødvendiggjør endringer i de bestemmelser i lagringsforskriften som sier at virksomhet som utøves i henhold til en tillatelse gitt til flere juridiske personer sammen, skal utøves for deltakernes felles regning og risiko, og at selskapet som derved oppstår skal anses som rettighetshaver.

Dette gjelder forskriftens § 3-1 annet ledd andre og tredje punktum, § 4-1 annet ledd andre og tredje punktum, og § 6-1 annet og tredje punktum.

Olje- og energidepartementet vil fremme en kongelig resolusjon med sikte på å gjennomføre disse endringene samtidig med at det fremmes en proposisjon for Stortinget vedrørende endringen i selskapsloven.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til endring av selskapsloven § 1-1 fjerde ledd antas ikke å ha noen økonomiske eller administrative konsekvenser.

8. Ikrafttredelse

Olje- og energidepartementet har høsten 2021 utlyst to områder på kontinentalsokkelen til lagringsaktivitet under lagringsforskriften. Det er mottatt søknader fra flere interesserte selskaper. Disse er nå til behandling hos relevante myndigheter og tillatelser planlegges tildelt i løpet av 2. kvartal 2022.

Siktemålet er at den foreslåtte endringen i selskapsloven skal tre ikraft så snart som mulig, og at den vil bli gjort gjeldende for ev. tildelinger basert på de innkomne søknader, ev. at lagringsforskriften endres slik at de formål som søkes oppnådd gjennom dette forslaget så langt som mulig kan oppnås.

Forslag til endring i selskapsloven

Selskapsloven § 1-1 fjerde ledd annet punktum foreslås endret som følger (*den foreslåtte endring i kursiv*):

Den gjelder heller ikke for samarbeidsavtaler knyttet til tillatelse gitt i medhold av lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 4-3 og samarbeidsavtaler med hjemmel i lovens § 3-3 fjerde ledd og § 4-7, jf. § 4-3, og tilsvarende avtaler inngått før petroleumslovens ikrafttredelse, eller samarbeidsavtaler knyttet til tillatelse gitt i medhold av havbunnsmineralloven §§ 3-1 og 4-1, jf. § 4-7, *eller samarbeidsavtaler knyttet til tillatelser tildelt i medhold av forskrift 5. desember 2014 nr. 1517 § 3-1 første ledd, § 4-1 første ledd eller § 6-1 første ledd.*